

Sygn. akt I C 683/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: S S.R. Kinga Grzegorzczak

Protokolant: st. sekr. sąd. Milena Bartłomiejczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko A. Z.

o zapłatę 12970,15 złotych

1. uchyla w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 13 października 2016 roku w sprawie sygnatura akt I Nc 700/16,
2. zasądza od A. Z. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w B.:
  - a) ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych od dnia 3 lutego 2016 roku do dnia 13 listopada 2017 roku,
  - b) ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 352 (trzysta pięćdziesiąt dwa) złote od dnia 3 lutego 2016 roku do dnia 13 listopada 2017 roku,
  - c) kwotę 96 (dziewięćdziesiąt sześć) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 lutego 2016 roku do dnia zapłaty,
  - d) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 lutego 2016 roku do dnia zapłaty,
  - e) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lutego 2016 roku do dnia zapłaty,
  - f) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 marca 2016 roku do dnia zapłaty,
  - g) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty,
  - h) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 maja 2016 roku do dnia zapłaty,
  - i) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty,

- j) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lipca 2016 roku do dnia zapłaty,
  - k) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty,
  - l) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 września 2016 roku do dnia zapłaty,
  - m) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 października 2016 roku do dnia zapłaty,
  - n) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 listopada 2016 roku do dnia zapłaty,
  - o) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty,
  - p) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty,
  - q) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lutego 2017 roku do dnia zapłaty,
  - r) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 marca 2017 roku do dnia zapłaty,
  - s) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty,
  - t) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 maja 2017 roku do dnia zapłaty,
  - u) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty,
  - v) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 lipca 2017 roku do dnia zapłaty,
  - w) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 sierpnia 2017 roku do dnia zapłaty,
  - x) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 września 2017 roku do dnia zapłaty,
  - y) kwotę 448 (czterysta czterdzieści osiem) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 października 2017 roku do dnia zapłaty,
3. oddała powództwo w pozostałej części,
4. zasądza od A. Z. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w B. kwotę 3864,63 (trzy tysiące osiemset sześćdziesiąt cztery 63/100) złote tytułem zwrotu kosztów procesu,

5. nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi adwokatowi P. B. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w Ł. wynagrodzenie za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu A. Z. w kwocie 2952 (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa) złotych, zawierającą w sobie należny podatek VAT,

6. nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 173,25 (sto siedemdziesiąt trzy 25/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 683/16

UZASADNIENIE

W dniu 5 kwietnia 2016 r. (...) Spółka Akcyjna w B. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej przeciwko A. Z. z pozwem o zapłatę kwoty 12970,15 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 lutego 2016 r., wnosząc również o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, że pozwana podpisała w dniu 2 października 2015 r. weksel in blanco, który został wypełniony na kwotę 12970,15 zł. Pismem datowanym 3 stycznia 2016 r. pozwana została wezwana do wykupu weksla ale nie dokonała żadnej wpłaty.

[pozew k.2]

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Widzewa w Łodzi. Zażalenie powoda na przedmiotowe postanowienie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej.

[postanowienie k.8-11, zażalenie k.13-17 odwr., postanowienie z uzasadnieniem k.24 i 26-34]

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 13 października 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi orzekł zgodnie z pozwem.

[nakaz zapłaty k.54]

Pozwana wniosła zarzuty od nakazu zapłaty, który zaskarżyła w całości. Ponadto wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, który to wniosek został w całości uwzględniony. Okręgowa Rada Adwokacka w Ł. ustanowiła pełnomocnika z urzędu dla pozwanej w osobie adw. P. B..

[zarzuty k. 64-65, postanowienie k.72, pismo k.75]

W odpowiedzi na zarzuty pełnomocnik powoda podniósł, że pozwana, zawierając umowę w ramach swobody kontraktowej, znała treść swego zobowiązania i się na nie godziła. Niewywiązanie się przez pozwaną z umowy uprawniło powoda do dochodzenia swych roszczeń na drodze sądowej.

[pismo k.76-77 odwr.]

Pełnomocnik pozwanej zgłosił zarzuty m. in. wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, sprzeczności z dobrymi obyczajami i naruszenia interesu konsumentów w rozumieniu przepisu art. 385¹ § 1 k.c.

[pismo k.104-107]

Na rozprawie w dniu 12 lutego 2018 r. pełnomocnik pozwanej wniosł o zasądzenie kosztów pomocy prawej świadczonej pozwanej z urzędu, oświadczając, że nie zostały one opłacone w całości ani w części.

[e-protokół 00:09:23-00:10:20 CD k.170]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 2 października 2015 r. strony zawarły umowę pożyczki, na mocy której A. Z. zobowiązała się do spłaty uzyskanej kwoty wraz z kosztami pożyczki w łącznej wysokości 10752 zł w 24 miesięczny ratach po 448 zł każda, płatnych do 13-go dnia każdego miesiąca, począwszy od listopada 2015 r. Pożyczka podlegała ubezpieczeniu. Zabezpieczenie powyższej umowy stanowił weksel in blanco nie na zlecenie. Zgodnie z pkt 9.1 przedmiotowej umowy pożyczki jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminie określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. W dniu 2 października 2015 r. strony zawarły również deklarację wekslową, w której pozwana upoważniła powoda do wypełnienia weksła w zakresie domicyliatu i sumy wekslowej m. in. w sytuacji, gdy nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności. Pożyczkodawca może wypowiedzieć wówczas umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu i wypełnić weksel zgodnie z pkt 9 umowy, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

[dowód: umowa k.78-82, kalendarz spłat k.83, aneks do umowy k.84-85, deklaracja wekslowa k.86, weksel k.3]

Składka ubezpieczeniowa z tytułu objęcia ochroną pożyczkobiorcy wynosiła 5745 zł. Po potrąceniu wynagrodzenia za wykonanie na rzecz ubezpieczyciela czynności pomocniczych składka ta wyniosła 188,38 zł.

[dowód: oświadczenie k.131]

Pozwana zaciągnęła przedmiotową pożyczkę na spłatę innych wymagalnych w tym czasie zobowiązań. Była wówczas w trudnej sytuacji finansowej. Miała na utrzymaniu małoletniego syna. Deklarowanych rat pożyczki uzyskanej od powoda pozwana nie spłacała.

[dowód: zeznania świadków: Ł. J. e-protokół 00:08:04-00:26:10 CD k.142 i K. Z. e-protokół 00:26:10-00:40:20 CD k.142, zeznania pozwanej e-protokół 00:08:02-00:24:04 CD k.147]

Wobec niewywiązania się pozwanej z umowy, w dniu 14 grudnia 2015 r. powód wystosował do niej ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 896 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma. Przedmiotowe pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 4 stycznia 2016 r.

[dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty k.88, książka nadawcza k.89-95, wydruk ze strony www.poczta-polska.pl k.108]

Pismem datowanym 3 stycznia 2016 r. powód wypowiedział umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, informując o wypełnieniu weksła in blanco na kwotę 12970,15 zł, na którą złożyły się: kwota niespłaconej pożyczki – 10752 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 9.2 a) umowy łączącej strony – 13,91 zł, kwota obliczona na podstawie pkt. 9.2 b) przedmiotowej umowy – 2150,40 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 9.3 c) umowy – 45 zł orazienne odsetki umowne – 8,84 zł.

[dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki k.5]

W dniu 13 listopada 2017 r., a zatem po wytoczeniu powództwa w rozpoznawanej sprawie, A. Z. uiściła na rzecz powoda kwotę 800 zł tytułem częściowej spłaty przedmiotowej pożyczki.

[dowód: potwierdzenie przelewu k.149]

Sąd nie przeprowadził dowodu z zeznań świadka G. N. z uwagi na cofnięcie w tym zakresie wniosku dowodowego (e-protokół 00:04:28-00:05:40 CD k.147).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie okolicznością bezsporną było zawarcie przez strony w dniu 2 października 2015 r. umowy pożyczki, której zabezpieczeniem był weksel in blanco.

Weksle własne in blanco są w praktyce często stosowanym sposobem zabezpieczenia roszczeń, również w umowach o kredyt konsumencki. Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1528 ze zm.) weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. W razie przeniesienia posiadania weksła zabezpieczającego umowę o kredyt konsumencki przez kredytodawcę na inną osobę, nawet wbrew jego woli, odpowiada on za wynikłą stąd dla konsumenta szkodę.

Pozwana podniosła zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z deklaracją wekslową. Wskazała, że wypowiedzenie umowy nastąpiło przed doręczeniem jej wezwania do zapłaty, a zatem weksel został wypełniony przedwcześnie.

Zgodnie z art. 10 ustawy prawo wekslowe z dnia 28 kwietnia 1936 r. (tj. Dz. U. z 1936 r., nr 37, poz. 282) jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zastrzegać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Przez wypełnienie weksła z naruszeniem porozumienia wekslowego należy rozumieć wypełnienie weksła pomimo nieziszczenia się warunku lub nienadejścia terminu, od którego strony uzależniły dokonanie tej czynności, wypełnienie weksła już po wygaśnięciu wierzytelności, dla której zabezpieczenia był on wystawiony bądź wypełnienie weksła przez osobę nieuprawnioną lub też w sposób odmienny, aniżeli postanowiono o tym w deklaracji.

W rozpoznawanej sprawie strony zawarły deklarację wekslową, zgodnie z którą pozwana jako pożyczkobiorca upoważniła powoda jako pożyczkodawcę do wypełnienia weksła w zakresie domicyliatu i sumy wekslowej m. in. w sytuacji niepłacenia przez pozwaną pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, jednakże warunkiem wypełnienia weksła w tym przypadku było wcześniejsze wezwanie pozwanej do zapłaty w terminie 7 dni, a następnie wypowiedzenie umowy z zachowaniem 30-dniowego terminu. Warunkiem koniecznym, uprawniającym powoda do wypełnienia weksła i poprzedzającym jego wypełnienie było zatem zaleganie przez pozwaną z zapłatą dwóch pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności i wypowiedzenie umowy z zachowaniem 30-dniowego terminu po uprzednim wezwaniu pozwanej do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ostateczne wezwanie do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni datowane jest 14 grudnia 2015 r. i zostało doręczone pozwanej w dniu 4 stycznia 2016 r. Wypowiedzenie umowy datowane jest natomiast na dzień 3 stycznia 2016 r., tj. dzień przed doręczeniem pozwanej ostatecznego wezwania do zapłaty. Powód wypowiedział więc umowę pożyczki przedwcześnie, tj. zanim pozwana miała możliwość zapoznania się z wezwaniem do zapłaty i uregulowania zaległości w wyznaczonym jej 7-dniowym terminie, co niewątpliwie stanowi nie tylko naruszenie zawartej między stronami deklaracji wekslowej ale i samej umowy pożyczki.

Brak podstaw do wypełnienia weksła powoduje, że obowiązek wekslowy w ogóle nie powstanie, ponieważ nie ziszczył się warunek, czy też nie nadszedł termin, który – zgodnie z wolą stron – rodził uprawnienie do wypełnienia weksła.

Deklaracja wekslowa określa, jaką treścią odbiorca weksła może wypełnić weksel in blanco. W niniejszej sprawie weksel wypełniony został z rażącym naruszeniem upoważnienia do jego wypełnienia. Sąd podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1999 r. (I KKN 51/98), zgodnie z którym zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła, nie powstaje w razie wypełnienia weksła in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem. Deklaracja wekslowa podlega regułom interpretacyjnym oświadczeń woli wyrażonym w art. 65 k.c. (tak m. in. SN w wyroku z dnia 28 maja 1998 r., III KKN 531/97).

Podkreślić należy, że abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego, na który powoływała się strona powodowa, dotyczy jedynie weksli indosowanych. Co do zasady zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, tj. jest niezależne od stosunku prawnego, który był gospodarczą przyczyną jego zaciągnięcia. Posiadaczowi takiego weksła,

będącemu pierwszym wierzycielem, przysługuje, w odniesieniu do wystawcy, zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i z weksła, z tym, że tylko raz może on uzyskać zaspokojenie swej wierzytelności i do niego należy wybór roszczenia (tak m. in. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 20 sierpnia 2008 r., I ACa 521/08, Sąd Najwyższy w wyrokach z 14 listopada 2006 r., II CSK 205/2006, publ. OSNC z 2007 r., nr 9, poz. 139, z 20 czerwca 2008 r., IV CSK 65/2008 i postanowieniu z 13 lutego 2009 r., II CSK 452/2008). Reasumując, zobowiązanie z weksła staje się abstrakcyjne dopiero wtedy, gdy zostanie on puszczonej w obieg i nabędzie go osoba trzecia, działająca w dobrej wierze. Wobec niej nie będzie można faktycznie podnosić przed sądem zarzutów dotyczących stosunku prawnego, będącego podstawą wystawienia weksła. Jak wynika z treści art. 41 cyt. ustawy o kredycie konsumenckim, weksel zabezpieczający umowę kredytu konsumenckiego nie może być indosowany. W rozpoznawanej sprawie pozwana mogła zatem podnosić zarzuty dotyczące stosunku podstawowego, tj. umowy pożyczki, jak i zarzut niewłaściwego wypełnienia weksła, tj. sprzecznie z deklaracją wekslową. Zgodnie z doktryną i orzecnictwem dla przyjęcia ważności i istnienia zobowiązania wekslowego z weksła in blanco trzeba przyjąć obowiązek istnienia ważnego zobowiązania podstawowego (tak m. in. SN w wyrokach z 24.11.2010 r., II CSK 296/10 i 26.09.2013 r., II SCK 719/12).

Wobec skutecznego podniesienia przez pozwaną zarzutu wypełnienia weksła niezgodnie z deklaracją wekslową, spór został przeniesiony na grunt stosunku podstawowego, który zobowiązanie wekslowe miało zabezpieczać. Chociaż brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia z weksła, to w rozpoznawanej sprawie istnieją przesłanki do uwzględnienia powództwa co do zasady na podstawie stosunku podstawowego, tj. umowy pożyczki.

Pozwana przyznała okoliczność zawarcia umowy pożyczki z powodem. Podpisy pozwanej widnieją na samej umowie, jak i na załącznikach do niej i na harmonogramie ratalnych spłat. Na podstawie umowy pozwana otrzymała deklarowaną sumę pieniędzy, zobowiązując się do jej spłaty w 24 miesięcznych ratach po 448 zł.

Pozwana podnosiła, że postanowienia umowy łączącej strony sformułowane zostały w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego i prawami konsumentów w rozumieniu art. 385¹ k.c., a nadto że doszło do wyzysku pozwanej ze strony powoda, który wykorzystał jej przymusowe położenie.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, że w rozpoznawanej sprawie faktycznie doszło do wyzysku. Zgodnie z treścią art. 388 § 1 k.c. jeżeli jedna ze stron, wyzyskując przymusowe położenie, niedołęstwo lub niedoświadczanie drugiej strony, w zamian za swoje świadczenie przyjmuje albo zastrzega dla siebie lub dla osoby trzeciej świadczenie, którego wartość w chwili zawarcia umowy przewyższa w rażącym stopniu wartość jej własnego świadczenia, druga strona może żądać zmniejszenia swego świadczenia lub zwiększenia należnego jej świadczenia, a w wypadku gdy jedno i drugie byłoby nadmiernie utrudnione, może ona żądać unieważnienia umowy.

Zgodnie z poglądem ugruntowanym w doktrynie i orzecnictwie instytucja wyzysku znajduje zastosowanie wyłącznie przy tzw. umowach wzajemnych, które polegają na tym, że świadczenie jednej strony jest odpowiednikiem (ekwiwalentem) świadczenia drugiej strony umowy (tak m.in. Z. Radwański, w: System Prawa Cywilnego, t. 3, s. 387; W. Popiołek, w: K. Pietrzykowski, k.c. Komentarz, t. 1, 2008, art. 388, Nb 3; Cz. Żuławska, w: G. Bieniek (red.), Komentarz, s. 161; A. Olejniczak, w: A. Kidyba (red.), k.c. Komentarz, t. 3, 2010, s. 240).

Umowa pożyczki, choć jest umową dwustronnie zobowiązującą, to nie jest umową wzajemną. Zwrot przedmiotu pożyczki nie stanowi ekwiwalentu świadczenia pożyczkodawcy. Także ewentualna odpłata pożyczkobiorcy za uzyskanie możliwości korzystania z przedmiotu pożyczki przez pewien okres nie jest uważana za taki ekwiwalent (por. np. A. Szpunar, „O umowie pożyczki”, Państwo i Prawo 1992 rok, z. 12; L. M. Kostowski, w: Komentarz 1972, t. 2, s. 1517; W. Pyziół, w: System Prawa Prywatnego, t. 8, s. 297; J. Gołaczyński, w: Gniewek, Komentarz k.c. 2011, s. 1223; T. Justyński, „Relacja między art. 58 § 2 k.c. a art. 388 k.c. w kontekście nadmiernych odsetek umownych”, PS 2004, Nr 1; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 czerwca 2002 r., I CKN 378/01, Legalis). Skoro umowa pożyczki nie jest umową wzajemną, to nie można w odniesieniu do niej mówić o wystąpieniu wady w postaci wyzysku.

Na marginesie należy jedynie wskazać, że pozwana ostatecznie nie sformułowała wniosku o zmniejszenie swego świadczenia, zwiększenie jej należnego bądź unieważnienia umowy, a ponadto ze zgromadzonego materiału

dowodowego nie wynika, aby akurat w dacie zawarcia umowy pozwana znajdowała się w przymusowej sytuacji. Z zeznań świadków i samej pozwanej wynika, że pozwana i jej rodzina popadła w problemy finansowe, zaś pożyczka uzyskana od powoda miała być przeznaczona na spłatę innego zobowiązania. Nie ulega wątpliwości, że pozwana i jej rodzina borykają się z trudnościami finansowymi, jednakże okoliczność taka nie może stanowić wystarczającej przesłanki do przyjęcia istnienia przymusowej sytuacji w rozumieniu art. 388 k.c.

Ciężar dowodu istnienia okoliczności faktycznych uzasadniających zarzut naruszenia zasad współżycia społecznego spoczywa na tym, kto ten zarzut podnosi. W realiach niniejszej sprawy, pozwana ani jej pełnomocnik nie wskazali żadnej konkretnej zasady współżycia społecznego, której naruszenie miałoby stanowić dochodzenie przez powoda przysługujących mu roszczeń z tytułu umowy pożyczki zawartej z pozwaną ani nie wykazała, że taka zasada występuje w powszechnie akceptowanym w społeczeństwie systemie wartości, zasad etycznych i uczciwego postępowania, ani że określone zachowanie powoda można zakwalifikować jako nadużycie prawa nie zasługujące na poparcie z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Powód nie może ponosić ujemnych konsekwencji niewywiązania się przez pożyczkobiorcę z obowiązków wynikających z umowy pożyczki. Ujemne następstwa niespłacenia przez pożyczkobiorcę pożyczki nie mogą być usuwane przez zastosowanie art. 5 k.c.

Należy podkreślić, że pozwana jest osobą dorosłą, a jak wynika z zeznań świadków i jej samej, nie była to pierwsza umowa pożyczki, jaką zawarła. Musiała zatem mieć świadomość konieczności jej spłaty. A. Z. wyraziła zgodę na zawarcie umowy na warunkach zaproponowanych jej przez powoda. Podpisała harmonogram spłat, jednakże nie spłaciła w terminie ani jednej raty. Wydaje się sprzeczne z zasadami logiki zeznanie pozwanej, jakoby trzy dni po zaciągnięciu pożyczki chciała ją zwrócić w całości, co okazało się nieopłacalne, następnie zaś nie uiściła w terminie nawet jednej raty, ponieważ nie wiedziała, jak spłacić dług. Pozwana własnoręcznie poświadczyła, że przed zawarciem umowy udzielono jej wyczerpujących informacji na temat warunków i kosztów pożyczki. Wszelkie koszty zawarte były w tabeli na pierwszej stronie umowy. Pozwana zeznała wprawdzie, że umowa napisana była skomplikowanym dla niej językiem, jednakże nie podjęła trudu wyjaśnienia zawiłych kwestii, nie zadała też osobie występującej w imieniu pożyczkodawcy żadnych pytań dotyczących pożyczki.

Odnosząc się do zarzutu sprzeczności przedmiotowej umowy pożyczki zawartej przy użyciu wzorca z dobrymi obyczajami, to wskazać należy, że zgodnie z art. 384 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili zawarcia umowy, ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzór umowy, regulamin, wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przed zawarciem umowy. Jak wynika z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z § 2 cyt. przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Za niezgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu w chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385² k.c.). Przepis art. 385³ k.c. zawiera przykładowe wyliczenie najczęściej w praktyce występujących niedozwolonych postanowień umownych.

Jak wynika z powyższych przepisów, sam fakt zawarcia umowy przy użyciu wzorca nie przesądza o jej sprzeczności z dobrymi obyczajami i nie powoduje jej automatycznej nieważności czy też braku związania konsumenta jej postanowieniami. Ponadto na uwagę zasługuje okoliczność, że zarzut sprzeczności z dobrymi obyczajami może dotyczyć jedynie skonkretyzowanych postanowień umownych, gdyż nawet w przypadku wystąpienia sytuacji wskazanej w art. 385¹ § 1 k.c. strony są związane pozostałymi postanowieniami umownymi.

Pozwana reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika nie sprecyzowała zarzutu sprzeczności postanowień umowy pożyczki z dobrymi obyczajami, nie wskazała, które z owych postanowień miałyby naruszać dobre obyczaje i na czym ich naruszenie miałyby polegać, ani nie udowodniła swych twierdzeń w tym zakresie.

Wobec powyższego Sąd uznał, że umowa pożyczki zawarta między stronami jest ważna i skuteczna.

Zgodnie z treścią art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Pozwana powinna zatem spłacić zadłużenie powstałe w wyniku niewywiązania się ze swoich zobowiązań wynikających z przedmiotowej umowy.

Pozwana w dniu 13 listopada 2017 r., tj. w toku procesu, zapłaciła powodowi kwotę 800 zł tytułem spłaty pożyczki.

Z uwagi na to, że wobec zarzutów pozwanej stosunek obligacyjny z weksla został skutecznie podważony, to Sąd w pkt 1 wyroku uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym.

Mając na uwadze powyższe rozważania, w pkt 2 wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwoty pozostałe do spłaty pożyczki, przy uwzględnieniu wpłaty w wysokości 800 zł.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Powód żądał zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 3 lutego 2016 r. w odniesieniu do całej dochodzonej kwoty. Pozwana zobowiązana była do uiszczenia 24 równych miesięcznych rat w wysokości po 448 zł. Uiszczona przez nią w toku procesu w dniu 13 listopada 2017 r. kwota 800 zł pokryła całość pierwszej raty i część drugiej raty do wysokości 352 zł. Wpłata ta nastąpiła jednakże już po dacie wymagalności raty, a zatem Sąd zasądził w pkt 2 a) i b) odsetki ustawowe od dnia 3 lutego 2016 roku do dnia zapłaty należnej raty, tj. 13 listopada 2017 r. Data płatności każdej z rat przypadała na 13. dzień miesiąca. Sąd nie może orzec ponad żądanie pozwu, w związku z czym w pkt 2 c) zasądził kwotę 96 zł jako resztę drugiej raty oraz w pkt 2 d) kwotę 448 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 lutego 2016 r. do dnia zapłaty, a następnie w pkt 2 e) – 2 y) kwoty po 448 zł wraz z odsetkami od dat ich wymagalności, zgodnie z załączonym do akt sprawy harmonogramem spłat, tj. od 13-go dnia każdego kolejnego miesiąca.

Łącznie Sąd zasądził na rzecz powoda od pozwanej kwotę 9952 zł, w pozostałej zaś części powództwo oddalił jako niezasadne. Wypowiedzenie umowy było przedwczesne, a zatem nieskuteczne. Brak było więc podstaw do naliczania odsetek umownych, jak za zobowiązania przeterminowane. Powód, wbrew spoczywającemu na nim zgodnie z art. 6 k.c. ciężarze dowodu, nie udowodnił, aby poza całkowitym kosztem pożyczki, pozwana miała zapłacić jeszcze dodatkowo inne koszty.

O kosztach procesu w pkt 4 Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Powód poniósł koszty w łącznej kwocie 5019 zł (169 zł – opłata od pozwu, 4800 zł – koszty zastępstwa procesowego, 17 zł – opłata skarbową od pełnomocnictwa i 33 zł – opłata od zażalenia). Pozwana została zwolniona od kosztów sądowych w całości, a zatem nie poniosła żadnych kosztów. Zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 300 ze zm.) zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Powód wygrał w 77%, a zatem pozwana zobowiązana jest do zwrotu na rzecz powoda kosztów procesu w kwocie 3864,63 zł.

Pozwana korzystała z pomocy prawnej udzielonej jej z urzędu przez adw. P. B.. Pomoc ta, zgodnie z oświadczeniem złożonym przez pełnomocnika pozwanej, nie została opłacona w całości ani w części. Mając powyższe na uwadze, Sąd w pkt 5 wyroku nakazał wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz pełnomocnika pozwanej kwotę 2952 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej pozwanej z urzędu.

W toku procesu Skarb Państwa wydatkował tymczasowo ze swoich funduszy kwotę 525 zł (487 zł – opłata od zarzutów i 38 zł – opłata od zażalenia). W związku z powyższym na podstawie art. 113 ust.1 cyt. ustawy z dnia 28 lipca 2005

r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. Sąd w pkt 6 wyroku nakazał pobrać tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 173,25 zł (525 zł×33 %).